

מכתבי קוראים

"השדה" – 10.92

כלכלה

בנק ישראל מציע לקיבוצים להעמיד קרקעות כנגד החוב

"ישנן הצעות אופרטיביות לגבי הסדר הקיבוצים, ביניהן הצעת בנק ישראל, להעמיד חלק מהקרקעות החקלאיות כנגד החוב - והרבר נשקל עתה", אמר שר החקלאות יעקב צור. השר צור דיבר בכנס שבו השתתפו ראשי תנועות ההתיישבות, נציגי התאחדות האיכרים, מנכ"לי מועצות הייצור וחקלאים, ושהוקדש לתקציב המשרד ל-1993.

מה פתאום?!

איך יתכן, שיעמידו אדמות חקלאיות של קיבוצים הנמצאים בקשיים כלכליים וכספיים כנגד חובות שהם חייבים לנושים שונים (בנקים, ספקים, מוסדות ממשלתיים) – הרי האדמות אינן בבעלותם הפרטית-שיתופית, כי הן הוחכרו למשקים בתור אדמות לצורך עיבודן החקלאי. אף אם חוזה החכירה בין הקק"ל בזמנו, ואחר כך מינהל מקרקעי ישראל, לבין המשק יפה תוקפו ל-49 שנים והוא מתחדש אוטומטית לעוד 49 שנים – הוא אינו מהווה שטר מכר או העברת בעלות. אם טעיתי, יבואו אנא משפטנים ויתקנו קביעתי הנ"ל. אז מה שאיננו בבעלות המשק, הוא גם לא יכול להעמיד כנגד חובות שהוא חב.

תמהני, מה כוונת בנק ישראל בהצעה המובאת במדור הכלכלה של "השדה". האם הבנק מציע לקחת אדמות חקלאיות מקיבוץ חייב ולתתן למשק אחר שיעבדן? לא מתקבל על הדעת, כי בזה יקטנו אמצעי הייצור הקבועים והבסיסיים של אותו קיבוץ במצוקה –

אל: מרדכי מלען

עורך "משק הבקר והחלב"

15.11.92

שלום רב,

ברצוני להעיר לשני מאמרים שהתפרסמו ב"משק הבקר והחלב" חוברת 240 – 10/92.

• הקבוצה – שיקולים לחלוקת עדר הפרות לקבוצות, מאת מרדכי מלען. יש גורמים נוספים שיש לקחת בחשבון כאשר קובעים את גודל הקבוצה של הפרות:

גודל קבוצת הפרות המובאת לחליבה צריך להיות או רצוי שיהיה מכפלה של מספר הפרות הנחלבות בקבוצה אחת בצד אחד של מכון החליבה (לא מדובר במכוני החליבה המסתובבים);

במשקים רבים אין גמישות לגבי גודל הקבוצות בגלל היסטוריה של מבנים קיימים בהם משוכנות הפרות;

יש גם שיקולים לגבי סדר חליבת הקבוצות והמרחק ממכון החליבה (נגועות בדלקות עטין אחרונות, גבוהות תנובה ראשונות, ועוד); לדעתי נושא הפרות החולות במחלות עטין מסטאפילוקוקים, היא בעיה זמנית, כי צריך להיפטר או מהסטאפילוקוקים או מהפרות החולות במחלת עטין זאת.

• היבטים כלכליים של מדיניות הזנה במזון גס בשיטות מכסה ותשלום שונות, מאת עדי רז. מאמרו של עדי רז מענין כשלעצמו, אבל הוא מבוסס על הנחות תיאורטיות ללא כל ביסוס מעשי או נסיוני לגבי תוצאות ההזנה על הרכב החלב והתנובה ולכן נדמה לי, שיש לקבל את המסקנות בערבון מוגבל.

בכבוד רב

בנימין לב

אור יהודה

העיבוד מהווה בעצם שלב בתהליך התאבדותו בהמשכים של עם במדינתו, כאשר הבסיס הטריטוריאלי, **האדמה נשמטת מתחת לרגליו**, פשוטו כמשמעו.

בכל התרבויות, גם בשלנו, נתפס מעשה ההתאבדות כחטא – ואם הדבר כך לגבי רצונו של יחיד לשים קץ לחייו, על אחת כמה וכמה תיחשב התאבדותו של ציבור או עם שלם לחטא, למעשה בלתי מוסרי ומוגד לערכי תרבות חיים. יתירה מזאת, כל מי שמשתף פעולה ומסייע ועד כדי מתמרץ התאבדות עובר עבירה פלילית ועליו לעמוד לדין בשל כך. לא נראה לי, שאותם ציבורים קיבוציים הגיעו כבר עד פת לחם ופחות מזה, ובודאי לא כלל עם ישראל במדינתו. על כן אין כאן מקום לעקבה הידועה מן ההיסטוריה של עמים משועבדים "מוטב למות ולא להיות עבדים". אנחנו רחוקים מאד ממצב כזה – עדיין יש ביכולתנו לעבוד וליצור ולצאת ממצב כספי דחוק ככל שיהיה – המשק חזק דיו, וזה השיתופי בודאי.

הדוגמה של מלטה

לפני כעשרים שנה ביקרתי במלטה; זה היה בתקופת שלטונו של דום מינטוף ומפלגתו הסוציאליסטית. כמדינה עצמאית, מלטה שולטת על כמה איים סלעיים באמצע הים התיכון, שביניהם מלטה עצמה היא האי הכי גדול – כ-245 ק"מ רבועים. להווה ידוע, במלטה יש מעט מאד אדמה, כמעט הכל אבנים וסלעים עד כדי כך, שבזמן מלחמת העולם היא נקראה בפי המלחים הבריטיים "הסלע" (The Rock). איך זה נוגע לעניינינו? ובכן, מלטה היא מדינה עניה מאד, אין בה אוצרות טבע זולת נופיה היפים, אפילו מי־שתיה חסרים ומובאים באניות־מיכל. כל שעל אדמה מטופל כמו עציץ ולא מרשים לבנות על שטח המכוסה אדמה, רק על סלע.

בזמנו הוציאה ממשלת מלטה הוראה/תקנה המחייבת כל יום תעשיין או סוחר, אשר מעוניין להקים מפעל חיוני שכבר זכה לכל האישורים "מטעם" – לאסוף "בכפית" כל גרגר אדמה מן המגרש המיועד בטרם התחלת עבודת הבניה,

דוגמת בעל־מלאכה המוכר את כלי עבודתו כדי לשלם חובותיו – ומה יהיה ההמשך? מכל מקום, במקרה כזה גם הנושים לא יראו גרוש, אלא אם כן בנק ישראל יפצה אותם כספית בעוד הוא עצמו נהיה בעל נכסים קרקעיים (קרי נכסי דלא ניידים) ניכרים.

כאן קבור הכלב, כי מה יעשה בנק ישראל עם קרקעות חקלאיות – הוא אינו בנוי להיות מוסד מיישב ואינו יכול למכור דבר שמבחינה משפטית כלל לא ניתן לרכישה, ויתקנו לי המשפטנים הידענים אם טעות בידי.

אך אין זאת שאלה משפטית בלבד (או בכלל), אלא בראש וראשונה שאלה של מוסר לאומי ושל הכרת ערך בסיסי של היותנו עם במדינתו. וכל כך למה? – לכאורה, וסביר להניח שאין כאן כוונה להעביר אדמות חקלאיות ממשק הנמצא בקשיים למשק או גוף חקלאי אחר שידע לנצלם יותר טוב לצורך גידולים וענפים חקלאיים. משום־מה מתעורר החשד והחשש, שכוונת בנק ישראל "להעמיד חלק מהקרקעות החקלאיות כנגד החוב" היא לעשות עסק מהפיכת קרקע חקלאית למגרשים לבניה ולמכרם לכל המרבה במחיר (כידוע, אנו נמנעים ככל האפשר מלהשתמש במונחים לעוזיים – אחרת המילה המכוערת "ספקולציה" היתה איכשהו עולה במחשבתנו. אך כאמור, לא נוכל לומר זאת, כי זאת לא עברית).

אני מרשה לעצמי לטעון ולקבוע, שאין לאף אחד הזכות המוסרית להפוך אדמה חקלאית למגרשי בניה – כל עוד יש בארץ־ישראל אלפי דונמים של חולות, אדמת טרשים, גבעות וסתם שטחים שאינם ניתנים לעיבוד. זאת לדעת ולזכור, בניה על אדמה חקלאית היא תהליך סופי ובלתי־הפיך. מדינה קטנה ומאוכלסת כשלנו חייבת לשמור על מעט אדמות העיבוד שברשותה. גם נימוקים כספיים או/ו כלכליים חכמים אינם תופסים בהקשר זה ואין לאף אחד הזכות להתנכר לערך העליון של שמירת קרקע חקלאית – אפילו לבית המחוקקים אין זכות לחוקק חוק, לתקן תקנות, לצוות צווים במטרה "להפשיר" אדמות חקלאיות כנגד חוב אזרחיה, אחד לרעהו. אבדן ההולך ומתמשך של אדמות

מוגזם, אך בתנאי מלטה זה נראה לי גם נבון, גם הגיוני וגם חיוני לשמירת העתודה הקרקעית למדינה הקטנה.

אם כן, יושבי האיים וממשלתם ידעו להחליט, שעל אדמה יש לשמור לטובת העם והמדינה, לא רק לעכשיו אלא גם ובעיקר לעתיד הרחוק, לדורות הבאים.

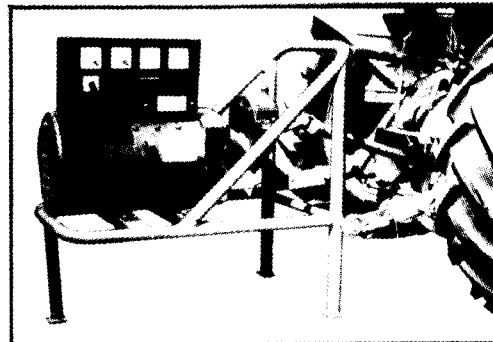
לאור האמור לעיל ולאור סיכויי קיבוץ גלויות ישראל, חייבים לשאול: היש לנו כל כך הרבה אדמה חקלאית שמותר לנו לזלזל בה ולבזבז אותה?

מרדכי מלען

להעמיס את האדמה על משאית ולהוביל ולשפוך אותה במקום שמשרד החקלאות יקבע. כל זאת, על מנת לא לבזבז אדמת עיבוד, אפילו בכמות קטנה ביותר. בהקשר זה יש לזכור, שמפאת ממדיו המצומצמים של האי מלטה אין עודף של אתרים לבניה ומצד שני – כלכלתה של מלטה משוועת ליוזמים ויוזמות. מתקבל על הדעת, ואף שמעתי וראיתי מצבים כאלה, שהמבנה הטופוגרפי של השטח גרם לסחיפת קרקע לתוך הנקיקים שבתחתית הוואדי בין שני רכסים. כך קרה, שאיסוף האדמה מן העומק לעיתים היה כל כך יקר שהיוזם ויתר לגמרי על הקמת מפעלו החיוני והמאושר. אולי זה נשמע

גנטרקטור

**מקור כוח חסכוני
מופעל על ידי טרקטור**



הפתרון האידיאלי לשימוש בשעת חירום. תוך ניצול הטרקטור שלך, חיבורו לגנטור והפעלת המערכת תבטיח המשך עבודה סדירה גם בעת הפסקת חשמל. הפעלת הגנטור אינה מסובכת ומתאימה לכל סוגי הטרקטורים. אם ברשותך טרקטור חסוך זמן וכסף בעת הפסקות חשמל.

יגאל אלון 121 ת"א טל: 03-6950269 פקס: 03-6958640



גנטורים וציוד בע"מ